

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Programul noului guvern.

Sibiu, 3 Maiu n.

Ședința de Luni a dietei ungare, în care noul nostru guvern s'a prezentat pentru întâia oră în fața părinților patriei, a fost de scurtă durată, cu toate că interesul față de ea a fost foarte mare. Galeriile erau îndesate de lume, iar deputații s'au prezentat la ședință în număr aproape complet. Ședința s'a deschis la orele 10 și trei sferturi. Președintele a făcut comunicările obicinuite, apoi noul guvern și-a făcut apariția în sală. S'au citit decretul prealabil, prin cari vechiul guvern e dispensat dela conducerea agențelor și noul guvern e încredințat cu conducerea afacerilor țării, iar domnul ministru-preșident, *Lukács László*, și-a rostit vorbirea de inaugurare, și-a espus programul de muncă. Discuția asupra acestei vorbiri a fost amânată până după terminarea ședințelor delegațiilor, întrunite Marți la Viena. După amiază noul guvern s'a prezentat apoi și în casa magnatilor, unde numirea sa a fost luată la cunoștință, fără multă discuție.

Cele întâmplătoare Luni în dietă au putut convinge pe origicini, că la conducerea țării s'au făcut numai schimbări de persoane, nu de sistem de guvernare, ori de program politic. Noul guvern are același program, pe care l-a avut vechiul guvern, din care motiv a și fost primit în dietă cu aceleași aclamări sgomotoase din partea majorității guvernamentale, cu cari a fost primit și contele Khuen-Héderváry, care și-a făcut apariția în dietă cu câteva minute înainte de a intra în sală urmașul seu, însoțit de ceilalți membri ai cabinetului ungar.

Din vorbirea rostită în dietă din partea domnului ministru-preșident, *Lukács László*, mai însemnată a fost

partea referitoare la *reforma electorală*, care a mulțămît pe deplin pe cei din partidul muncii, dar n'a mulțămît pe cei din opoziție, (dar nici pe cei din afară), fiindcă nici actualul prim-ministru nu s'a pronunțat destul de clar și amănunțit, că noua lege electorală cam cum vrea să o compună? A vorbit numai în generalități.

Fiind și pentru noi această parte a vorbirii dlui ministru-preșident de cel mai mare interes, o comunicăm cetitorilor nostri din cuvânt în cuvânt, după cum urmează:

„... Vrem să delăturăm neîncrederea, care a existat până acuma față de vechiul guvern din pricina creării legii electorale, prin documentarea faptică a voinței, de a lua în lucrare imediată *reforma dreptului electoral*, de a compune proiectul de lege și a-l prezenta dietei astfel, ca aceasta desbătându-l, *alegerile cele mai apropiate să poată fi efectuate pe baza noiei legi*.

Fiindcă eu numai de câteva zile am primit conducerea afacerilor, e foarte natural, că nu sunt pus în poziția de a putea prezenta proiect gata de lege; și de aceea nu pot decât să precizez *ideile conducătoare* cari îmi servesc de cinsură la rezolvarea acestei chestii, și să stabilesc *punctele fixe*, în cadrele cărora, după părerea mea, are să se miște proiectul, dacă vrem să-l ajungă scopul.

Sunt cam șasezeci și unul de ani decând legea noastră electorală nu a fost schimbată, nu a fost modificată, și în timpul acesta lung au urmat cele mai mari schimbări în formațiunea păturilor noastre sociale. Dar tocmai din motivul, că în urma acestui fapt noi trebuie să facem pași cu mult mai mari pe terenul reformei dreptului electoral, decât alte state mai fericite, cari au fost puse în poziția de a-și reforma din timp în timp dreptul electoral, acomodân-

du-se împrejurărilor și vremii, — avem trebuință de *îndoită precauțiune*, pentru ca pașul acesta să nu fie paș greșit, ci să fie de așa, ca să știm, că reforma unde are să ne ducă?

Eu, onorată casă, în conștiința grelei responsabilități care mă apasă nu pot propune nici coroanei, nici națiunii, astfel de dispozițiuni, cari ar duce simplu națiunea la situații cu totul necalculabile și necunoscute.

Când ne-am stabilit programul, de două condiții am legat înfaptuirea dreptului universal de alegere: ca influența justă a păturilor inteligente de popor să fie asigurată, și ca să fie *îngrădit cu garanții caracterul național unitar al statului maghiar*. Prima condiție e atât de naturală și de sine înțeleasă, încât nu e necesar să mă ocup cu ea mai pe larg. Ce se atinge apoi de a doua, vreau să declar și să accentuez, că ea nu conține absolut de loc ceva *dumănos în contra cetățenilor de buză nemaghiare*. Noi vrem să procedăm față de toți cetățenii statului maghiar, fie de orice limbă, la fel, punându-ne pe bazele egalității și ale dreptății. Dar asta nu înseamnă, că noi, de dragul unor lozinci goale, lipsite de cuprins, cari la raporturile noastre peste tot nu pot fi aplicate, *să ne periclităm caracterul național dezvoltat în curs de o mie de ani*. Aceasta ar fi nu numai o marimie superfluă, ci și o ușurătate condamabilă.

La rezolvarea în merit a chestiei electorale trebuie să punem față în față două puncte contrare de vedere: aspirațiile îndreptățite și îngrijorările îndreptățite. Urmarea faptului, că dreptul nostru electoral de atâta vreme nu a fost reformat, a fost aceea, că s'au născut în patria noastră foarte multe clase sociale, cu totul nouă, cari în urma inteligenței și a purtării de sarcini publice, *sunt pe deplin îndreptățite a fi reprezentate în parlament*. Dorința aceasta e atât de îndreptățită, în-

cât nu putem și nici nu e permis să-i închidem calea. Dar earăși, tot atât de îndreptățită e și îngrijorarea elementelor cu gândire mai conservativă ale societății, ca dreptul electoral să nu fie extins în mod extrem, în mod pripit sau în măsură prea mare.

Deci aceste două puncte contrare de vedere trebuie oarecum aduse în consonanță, pentru ca pe baza lor să câștigăm o lege corespunzătoare despre dreptul electoral, ceea ce, după părerea mea, s'ar putea face astfel, că ne punem în principiu pe temeiul ideii sufragiului modern universal, pe care o punem în vigoare cu toate atributele dreptului universal electoral; însă de altă parte, pentru ca să nu ajungem în o situație necunoscută, să nu facem săritură în întunec, e necesar să *introducem o anumită gradațiune, cu privire la realizarea ideii*. Ceea ce, după părerea mea, poate fi ajuns astfel, că numărul mandatelor, eșite din dreptul universal de alegere, să fie provisoriu, ca un fel de tranziție. Restrângerea aceasta însă nu trebuie să fie esagerată; ba după părerea mea trebuie să fie dreaptă, să fie acomodată tăriei claselor sociale respective, stând cu ele în raport potrivit și corect.

Declar însă, că nu mă leg de aceasta modalitate de restrângere în mod necondiționat. Mărturisesc, că ceva mai bun de astădată nu știu să propun; dar repet, că nu mă leg necondiționat de aceasta modalitate, și dacă recomandă cineva ceva mai bun și mai ducător la scop, sunt aplicat a lua în considerație propunerile sale. Lucrul principal e însă pentru mine *scopul și bazele principiare*, cari pot fi reasumate astfel: pe când deoparte ne punem cu totul pe baze liberale și democratice, principiul îl legăm de o condițiune, anume: de ideea gradațiunii în realizarea principiului, pentru ca să știm

FOIȘOARĂ.

Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la curtea din Viena în 1792.

(Urmare)

De Dr. Ioan Lupăș.

La afirmațiunea staturilor, că Românii nu ar avea motiv de a se plânge pentru neadmitere la oficii publice episcopii răspund: E adevărat, că admiterea la oficii nu le-a fost cu totul denegată, dar de un timp încoace li s'au pus foarte multe pedeci. Știe națiunea, că în consiliul guvernial sunt 2 Români de origine și câțiva subalterni; comiții su premi: baronii Anton Josika și Iosif Nalaczy, — precum și mulți alții ajunși în oficii publice ca adieți ai religiei rom.-catolice sau reformate, — sunt de asemenea Români de origine, dar acestia, chiar dacă ar voi, nu pot apăra contra nedreptăților națiunea apăsată din toate părțile și de a cărei biserică s'au desfăcut ei sau antecesorii lor; dacă sunt observați, că o apără, își atrag ura neîmpăcată a oamenilor de altă națiune, sunt socotiți ca fii răi ai patriei și nu mai pot scăpa de persecuțiuni; pentru a evita deci astfel de urmări, pe biata națiune, din care își trag originea, mai curând o disprețuiesc decât o apără, ba câte odată chiar o asupresc mai tare decât oamenii aparținători altor națiuni. („... miseram, a qua ortum ducunt, Nationem contemnunt potius quam defendunt, imo illam magis interdum, quam aliarum Nationum homines affligunt“.)

Reflectează episcopii, într'un punct, și la afirmațiunea staturilor, că „Supplex libellus Valachorum“ ar fi fost făcut unor oameni tulburători și că Românii mai așezați n'ar fi știut nimic de el.

Această afirmațiune — zic episcopii — nu este decât o frază obicinuită din partea celor, cari își dau silința să eludeze niște cereri îndreptățite și să împedecă îndreptarea relor; îi numesc tulburători și neașezați pe cei ce caută scut contra opresorilor.

Episcopul Bob rectifică ceea ce zicea în relația staturilor despre declarația lui din dietă, susținând, că aceea declarație a avut tendința, ca națiunea să fie reasezată în uzul tuturor drepturilor și beneficiilor. Despre situația Românilor din fundul regesc episcopii spun următoarele: în acele locuri din fundul regesc, unde locuiesc numai Români sau mai mulți Români decât Sași, Românii au aceleași drepturi, se bucură de aceleași beneficii și poartă aceleași sarcini și aceleași slujbe locale ca și Sașii în comunele, unde locuiesc singuri sau în număr mai mare decât Românii, dar pe Sași, chiar dacă sunt mai puțini și mai slabi la număr nu-i exclud nici dela drepturi, nici dela beneficii, nici dela slujbe locale. Sașii din contră, unde sunt mai numeroși decât Românii, s'au obicinuit a-i exclude pe aceștia dela cele mai multe beneficii și slujbe locale, ba au chiar obiceiul a lua unele taxe dela ei. Este netăgăduit, că aceste abuzuri sunt contrare constituției fundamentale a fundului regesc (și de aceea au fost și interzise prin câteva ordinațiuni ale lui Iosif II-lea, predecesorul de glorioasă memorie al M. Voastre). Cuprinsul privilegiului Andreian din 1224 (alăturat sub litera I.), care este baza constituției moderne

a fundului regesc, precum și observațiunile istoricului Iosif Benkő (alăturate sub litera G.) dovedesc cu vârf și îndesat, că acela (privilegiul) nu se referă numai la Sași, cum cred ei, ci la întreg poporul deci la toți locuitorii fundului regesc și al pământului săcuesc, căci nu se face aci nici o deosebire între națiuni, ci oaspeților teutoni așa li s'a redat vechia libertate, ca întreg poporul dela Orăștie până la Draos împreună cu țara Săcuiilor să fie un popor și să-și aleagă slujbașii săi; deaceia ordinațiunile împăratului Iosif II au făcut ca, Românii, cari poartă aceleași sarcini ca și Sașii, să fie părtași aceluiași beneficii. Acestor ordinațiuni s'au supus Sașii, dar după moartea împăratului Iosif II în câteva locuri din scaunul Cohalmului și al Șebeșului au încercat iară să-i scoată pe Români din beneficiile comune și să le ia taxe, au fost îndrumați însă din partea forurilor competente, să observe ordinațiunile amintite.

În multe locuri, unde sunt Românii în număr mai mic decât Sașii, se întâmplă de nu-i admit pe Români la sate între jurați și între bătrânii satului, iar mai ales la orașe nu-i admit între cei 40 de membri sau între sutași sub pretext, că neștiind scrie și ceti n'ar fi în stare să se ocupe cu lucruri obștești. Dar un astfel de pretext cu atât mai puțin poate scuza această excludere nedreaptă, cu cât e știut că și dintre Unguri și Sași au fost primiți nu numai ca jurați și ca sutași, ci adeseori chiar și ca senatori meșteșugari neștiutori de carte („qui tamen praetextus iniustam exclusionem eo minus excusare potest, cum notum sit, etiam ex Hungaris et Saxonibus non tantum pro iuratis vel centum viris, sed etiam pro senatoribus non raro illiteratos opifices assumptos fuisse“.)

unde mergem, ca văzând că am greșit, să putem îndrepta greșala“.

*

Din toate vorbele acestea nu știm cu nimica mai mult decât am știut până acuma, anume: că guvernul actual, întocmai ca cel din trecut, nu știe încă cum va face reforma electorală, care și pentru el se află încă în stadiul *studierii*. Cu alte cuvinte, stăm și acum tot așa de aproape de reforma electorală, ca până acuma, iar de adevăratul sufragiu universal poate mai departe, ca oricând altădată.

0 întrebare și un răspuns.

Ziarul „Gazeta Transilvaniei“ pușese distinsului nostru fruntaș Dr. Ioan Mihu următoarea întrebare, în numărul 79, dela 10/23 Aprilie curent:

„Din izvor absolut autentic ni se comunică, că zilele acestea Vasile Mangra și Eugen Brote au fost la Vinerea, unde au avut mai multe întâlniri cu Dr. Ioan Mihu, în casa notariului de acolo.

În baza acestei comunicări, ne permitem a întreba cu tot respectul pe dl Mihu: dacă e adevărat sau nu, că cei doi cameleoni politici au fost la dânsul, și dacă da, în ce scop?“

La această somație domnul Dr. Ioan Mihu dă în numărul 82 al „Gazetei Transilvaniei“ următorul luminos răspuns, pe care-l vor ceti cu mare satisfacție toți cei ce știu gândi și judeca cu mintea proprie.

Domnul Dr. Mihu scrie „Gazetei“ astfel:

Stimate d-le Redactor!

Precum bine puteți să știți, eu, pentru motive pe cari nu le-am tăl-nuit de ani de zile, nu fac politică.

Astfel fiind, la adevărat vorbind, am rămas încătvă mirat de atenția deosebită, în ori ce caz nemeritată și de mine puțin dorită, de care m'ați învrednicit prin întrebarea publică ce mi-ați adresat, referitor la convecicul politic cu Părintele Vicar Mangra și dl Eugen Brote, care ar fi avut loc, în zilele din urmă, în casele notariului din satul nostru.

Cu toate că, pentru cei ce mă cunosc mai de aproape, în cele din urmă, m'aș fi putut dispensa de un răspuns public, din respectul, cel dătoresc vechiului organ de publicitate, pe care aveți cinstea a-l conduce, cred totuși că va fi binevenit, să mă eșecut, lămurindu-vă deplin asupra raporturilor mele cu domnii

Mangra și Brote, pentruca cel puțin pentru viitor, să aveți o orientare sigură asupra situației și vederilor mele politice. Vă rog deci respectuos, să luați act de următoarele declarații:

I. Părintele Vicar Mangra și dl Eugen Brote îmi sunt vechi și buni cunoscuți, în relații politice mai apropiate însă nu am stat nici în trecut, și nu stăm nici astăzi, ceea ce se învederează și din faptul, că corespondența politică nu am purtat și nu purtăm, iar întâlnire cu Părintele Mangra nu am avut de doi ani, pe dl Brote nici nu l-am văzut dela conferența națională dela 1892, adică de 20 ani.

Informația D-Voastră despre convecicul cu pricina, este deci de domeniul închipuirii, fiind lipsită cu totul de adevăr, și, dacă sunt bine informat, este pusă în circulație de o venerabilă babă politică.

II. La frământările noastre politice, în vremile din urmă, nu am luat parte activă, pentruca, cum am spus-o lămurit și cu alt prilej, nu pot să mă solidarizez nici cu programul și tactica parlamentară a deputaților naționali, nici cu ținuta deputaților guvernamentali.

Politică separatistică însă nu am voit să fac în trecut, și nu am să fac la nici un caz nici în viitor.

În asemenea situație, ce e mai firesc, decât să stau la o parte, lăsând teren liber acelor, cari sunt de alte vederi, pe cari sunt dator a-le respecta, cu toate că nu le pot face de ale mele. Vă asigur însă, că nimenia nu se va bucura mai mult ca mine, dacă se va vedea, că direcția politică contestată de mine, va duce la rezultatele, pe cari cu toții le dorim. Drept aceea orice acțiune sau complot în potrița politice oficiale, a fost și este străin de gândul meu!

III. Adevărat, că atunci când cu tratativele de împăcare, inițiate de fostul prim-ministru, contele Khuen-Héderváry, am avut și eu un rol oareșicare; dar toți, cari sunt inițiați în desfășurarea acelei acțiuni, vor trebui să mărturisească că demersurile mele nu au avut în vedere vre-o politică separatistică, și că, mai ales, nu au fost îndreptate împotriva partidului național.

Iar eșuând tratativele de pace, eu, cum spusesem celor competenți din capul locului, m'am retras de nou în izolarea mea politică de mai înainte, fără a mă gândi la noi acțiuni sau planuri politice.

Orice combinații sau alte supoziții sunt deci absolut greșite.

IV. Cum din fire nu sunt nici radical, nici intransigent în orice caz, câtă vreme cineva se bucură de cinste absolută în viața sa particulară, faptul că în chestii publice profesază vederi diferite de ale mele, pentru mine nu a format piedecă în trecut, și nu va forma nici în viitor, să stăm de vorbă discutând și asupra punctelor de vedere, ce ne despart.

Drept aceea o spun lămurit, că întâlnind ocazional pe părintele Mangra, sau pe dl Eugen Brote, fie în casele notariului din Vinerea, fie la alt loc, eu și în viitor bucuros voi discuta cu dânsii chestii politice de actualitate, ceea ce nu poate însemna, că mi-am renegat păreriile proprii, sau că m'am angajat la acțiuni, contrare convingerilor proprii.

Terminând, vă rog că, dacă altcum sunteți satisfăcuți de mersul și rezultatele politice, ce se face la noi, să nu vă tulbure gândul, că eu, prin comploturi sau acțiuni separatistice, cândva voiu conturba activitatea politice oficiale.

Vinerea, 24/IV. 1912.

Vă salut respectuos

Dr. Ioan Mihu.

„Formațiunea statelor naționale și chestia de naționalitate“.

Sabtitlul acesta a apărut în Budapesta, în editura lui Grill Károly, o carte maghiară de mare însemnătate. E opera distinsului sociolog maghiar Iászi Oszkár, bine cunoscut publicului cetitor român din mai multe articole scrise în chestia de naționalitate și reproduse de ziarele române. În această carte voluminoasă (are 544 pagini) e depusă muncă stăruitoare de cinci ani a unui om de știință, care nu privește lucrurile din punct de vedere politic, ci din punctul de vedere al dreptății, și spre marea noastră bucurie și mângăiere constată, că dreptatea e pe partea noastră, a naționalităților nemaghiare, oari nu suntem tratați în patria aceasta comună așa cum ar trebui și cum am merita să fim tratați.

Domnul Iászi Oszkár a studiat în mod amănunțit chestia de naționalitate, din alte state și dela noi, și a făcut călătorii prin mai multe părți ale țării noastre, pentru a se convinge din propria experiență despre starea anumitelor lucruri, pe cari le-a aflat ca totul în altă lumină, nu în aceea în care ele sunt de regulă prezentate în neconștientioasele rapoarte ale organelor publice. N'a găsit agitatari nici unde, ci prețutindenea cetățeni paoinici, muncitori onști, cari nu au altă vină decât aceea că își iubesc limba și legea.

Domnul Iászi Oszkár spune în cartea sa cum s'a dezvoltat și rezolvat în alte state chestia de naționalitate, și cum s'a născut și dezvoltat ea la noi, arată apoi, în mod clar, oari sunt gravaminele celor de limbă nemaghiară din patria noastră și arată și mo-

dul rezolvării acestei chestii de vitală însemnătate pentru statul urgar.

Cu date și cu tabele statistice arată dl Iászi, că Maghiarii nu au să-și teasă rolul de conducere, care le rămâne asigurată în urma preponderanței pe care o au acuma, dar au să-și teasă independența statului, dacă nu fac dreptate naționalităților nemaghiare. Pentruca vor veni alții și le vor face dreptate.

Despre adunarea din Blaj dela anul 1848, — contrar altor păreri maghiare — dl Iászi spune, că nimic antipatriotic nu s'a sevășit în ea și că cele 16 puncte de program votate acolo (îacși astăzi bazele politice naționaliste române) au stat în consonanță cu situația politică de atunci. Iar despre memorabilia vorbire a lui Simeon Bărnuțiu, rostită atunci în catedrala din Buj, susține, ca ea a isvorât din o minte surprinzător de ageră și că viitorul a confirmat-o în cea mai mare parte a ei.

Pentru politicienii noștri, cartea dlui Iászi Oszkár e indispensabilă, din care motiv nu le putem recomanda din destul să și-o procure fără amănare. Prețul e 9 coroane. Iar pentru publicul cel mare românesc fiind mai de interes stabilirea grăvinelor naționalităților nemaghiare și modalitatea delăturării lor, vom oăta să dăm în întregime, în traducere românească, aceste părți din interesanta carte a dlui Iászi, cărăia trebuie să-i fim mulțumitori pentru serviciul bun făcut chestiei de naționalitate din statul nostru. Să-i fim noi recunoscători, oăsi ai sei sigur că-l vor pune pe rug, pentru îndrăzneala cu care le tulbură apele, spunând — adevărul.

Din România.

Decorafi. S'a acordat Coroana României în gradul de mare cruce I. P. S. Sale Canon Aramescu Donici, Mitropolit Primat al României. Coroana României în gradul de comandor s'a acordat următorilor: P. S. Sale Calist Ialomiteanu, episcop al Argeșului, P. S. Sa e Teodosie Atanasie, episcop al Romanului, și P. S. Sale Nicodim Munteanu, episcop al Hușilor.

Dela Academia Română. Vineri la orele 2 d. a. Academia Română a ținut obișnuita ședință. A prezidat dl Ioan Bogdan. Dl Dr. Istrati a făcut comunicări arheologice prezentând câteva obiecte de origine egipteană și dacică, găsite în România. Acest soi de obiecte sunt lăuate să se peardă, sau să fie trecute peste graniță de străini, oari înțeleg să le prețuiescă. Dl Istrati a arătat mai mulți idoli egipteni aflați la Constanța și în județul Dolj. Originea lor egipteană este confirmată și de arheologi din străinătate. În aceeași comunicare dl Istrati înfățișează niște arme găsite la Maglavit; forma lor înecvoiată este la fel cu aceea ce se găsește săpată pe o monetă dacică. Terminând, academicianul își exprimă dorința de a se interveni pe lângă ministrul de culte, și a-l ruga să trimită circulare oătră preoți și învățători din toate satele, făcându-i atenți asupra îngrijirii și păstrării diferitelor obiecte vechi ce s'ar găsi în pământul țării.

Staturile afirmaseră în relația lor cătră tron, că pe Români uniți li consideră ca pe romano-catolici.

Episcopii răspund, că națiunea română le mulțamește pentru această declarație, spre a cărei îndeplinire reestează un singur lucru și anume, precum se aleg dintre catolici deputați la dietă și se aplică un anumit număr dintre ei la toate oficiile și diregătoriile, tot astfel să se aleagă deputați la dietă și dintre Români și să se aplice și dintre ei diregători în număr proporționat.

Iar despre Români greco-orientali staturile au relatat, că li vor considera întocmai ca pe cei aparținători religiiilor recepte, dacă se vor uni cu vre-una din aceste patrii; religia lor nu o pot primi ca a cincea religie în patrie, căci prin aceasta s'ar răsturna constituția țării, dar nu-i împedecă în exercițiul liber al religiei lor, de care s'au bucurat și mai înainte.

La ce fel de unire ținesc staturile aci — zic episcopii — nu e tocmăi clar. Ar fi lucru inutil și de prisos, ca Români gr-or. să se uniască cu vre-una din religiile recepte, dupăce în sensul legii sub religie „receptă“ se înțelege aceea, care se bucură de libertatea exercițiului său religios; staturile recunosc religiei gr-or. această libertate a exercițiului. Pe de altă parte, dacă s'ar uni ea d. e. cu religia reformată, aceasta ar fi în detrimentul reformatilor, cari în sensul declarației staturilor ar trebui să împartă în viitor cu Români toate beneficiile și slujbele lor și prin aceasta ar ajunge într-o stare mai slabă decât luteranii și unitarii. Pentru-ce s'ar răsturna constituția țării, dacă s'ar face și bisericii gr-or. dreptate, este iarăș de neînțeles.

Despre proiectul de lege înaintat din partea dietei în chestia liberului exercițiu al religiei gr-orientale — spun episcopii, că acest proiect e un lucru cu totul inutil și de prisos îndată ce staturile au recunoscut, că credincioșii acestei religii s'au bucurat și până acum de liberul exercițiu. Iar dreptul guvernului, al comitatelor și al scaunelor de a supraveghia, ca să nu se înmulțească prea tare numărul preoților și să nu se stoarcă prea mult poporul cu cheltuiala pentru zidirea bisericilor, e iarăș un lucru în general cunoscut și o datorință, ce revine guvernului, comitatelor și scaunelor față de toate religiile. Așadar ce lipsă mai este a se inarticula în lege această supraveghere numai în ce privește pe neuniți. Acest lucru se ține numai de puterea executivă, precum și acela, ca fiecare religie să-și păstreze exercițiul liber, pe care-l are („Ad quid opus hanc supratentionem quoad disunitos articulariter sancire? Res haec pure ad executivam potestatem pertinet, prout etiam illa, ut quaevis Religio in libero, quod habet, exercitio manuteneatur.“)

Privitor la planul, ce e în pregătire pentru educația și întreținerea clerului, observă cu durere episcopii, că nu pot lega nici o speranță de acest plan, deoarece pregătirea lui s'a încredințat, spre nefericirea națiunii („pessimo nationis omine“) baronului Antoniu Iosika, Român de origine. Dar ce poate aștepta dela el clerul român, cu durere trebuie să concludă din împrejurarea, că el ca autor al des amintitei relații a staturilor, nu s'a sfiit nici decum a ataca întreg clerul națiunii cu injuriile cunoscute și a acuza pe cei mai mulți dintre bărbații bisericești ai acestei națiuni, că ar fi

instigatorii hoților și precursorii crimelor sub masca religiei.

Terminând cu gravaminele și recriminațiile, episcopii reitnoesc cererile Românilor în următoarele puncte, în esență aproape identice cu cele 5 puncte ale 1-lui „Supplex libellus“:

1. Români să aibă aceleași drepturi, ca și Ungurii, Săcii și Sașii a se reprezenta prin deputați, cari să le apere interesele în dieta țării. Și deoarece e lucru cunoscut, că Români formează $\frac{2}{3}$ din populațiunea acestei țări și poartă deci greutățile statului în măsură cu mult mai mare decât celelalte națiuni, deaceia episcopii roagă pe monarh să binevoiască a dispune, ca în viitor $\frac{2}{3}$ din numărul deputaților, ce se trimit la dieta Transilvaniei să fie aleși din sinul națiunii române; pe lângă acestia din nobilimea acestei națiuni să se numească un număr de regaliști ca și din nobilimea maghiară („... Et cum notorietate publica constet, Valachos in concreto sumptos reliquas Nationes in provincia numero longe superare, cum ultra duas totius populationis tertialitates constituant et onera quoque publica regni per ipsos longe majori mensura, quam per omnes alias nationes supportari, cum ipsi soli ad minimum duas tertialitates supportent, idcirco exorant infrascripti a M. tis Vestrae Clementia et Iustitia eas benignas dispositiones, ut in futurum deputatorum ad comitia mittendorum duae tertialitates e gremio supplicantis Nationis eligantur, praeterea e nobilitate ipsius Regalistae etiam, prout e nobilitate Hungarica, assumantur.“)

(Va urma.)

Din despărț. „Asociațiunii”.

Prelegeri publice în Săliște.

— 11 Aprilie v.

După o hotărâre a comitetului, măsura de muncă a „Despărț. V. Săliște”, nu mai e răstimpul dintr-o adunare generală la altă, ci — anul solar. Cu sfârșitul lui și cu respect față de concluderile, încă la vreme s'a încheiat bilanțul, și după orânduire mai înaltă s'a așternut un exemplar biroului Central; — iar publicității, spre a fi în via memorie celor ce se îngrijesc de mersul cultural, mai ales a membrilor despărțământului, — se va da numai cu ceva mai înainte de adunarea generală.

Continuarea de muncă, propoveduirea învățăturilor, în mersul firesc și conștient al unei societăți, fie de ori ce soiu, nu e legată de țărâmurii înguști și unui an ce s'a săvârșește și cade în abizul trecutului, — ci se continuă, se desprinde și pe mai departe, din partea doritorilor de bine, — de o flacără nestăvârșită, și curată, lină și fără pălpături a tot felul de învățături îndrumătoare în anii de viață și de desăvârșire ai poporului.

Despre o astfel de muncă, desfășurată până acum, în anul cu numărul 1912, voind a rămânea credincioși îndatoririi de cronicar al despărțământului pomenit, vom căuta mai pe scurt a da seamă prin cele următoare.

Începutul îl face și de astădată p-rintele protopop Dr. Ioan Lupăș. Ca o continuare a ciclului de prelegeri anunțat, vorbește pentru intelectuali, despre „Literatura poetică”, în 11 Ianuarie.

Spune, că se desvolcă oam paralel cu poezia populară, — pe cât e însă de bogată aceasta din urmă, cu atât mai smerită e cea cultă... Oă cele dintâi încercări s'au făcut după ritmuri străine, hexametre latine și de cuprins mai mult religios. Că, primul care a pus o îngrijire mai serioasă asupra formei și a ritmului, a ridicat-o la un grad mai înalt de cultură, a fost Miron Costin, și că a trebuit să treacă o vreme destul de îndelungată până să se ivească versificatori, cari să dea un impuls mai însemnat dezvoltării poetice și să o apropie de gradul înalt al ougetării, frumuseții și a gingașiei poeziei altor neamuri.

În marginile unei prelegeri vorbește destul de pe larg și lămurit, despre epoca Văduștilor, Alexandri, Eminescu, amintind și caracterizând pe toți versificatorii mai de seamă din jurul lor, împreună cu forme, ritmul, cuprinsul poeziei lor, gradul de contribuție la dezvoltarea literaturii poetice, făcând și unele paralele interesante între alcătuirile de „epopee” în literatura noastră poetică.

De încheiere atinge literatura nouă poetică, adăugând, ca înfățișarea ei va forma subiectul unei alte prelegeri.

În viața poporului nostru, din neștiință, din nedestulă îngrijire și încredere prea mare obvin multe rătăcirii, — fără îndoială, însă cele mai multe încercături se născ din moștenirea neîmpărțită și așezate după lege, — ci numai după înțelegeri familiare; din cumpărări de case, locuri și moși, fără contracte și întabulări legale.

Moare tata, crezând în cele mai multe cazuri, după un înțeles întrecut, împart și folosesc averea rămasă ani îndelungați, fără să se mai gândească, că acelei părți de moșie îi mai trebuie și o întabulare proprie. Ba de multeori înțelesul frățesc se întinde până la nepoți, dintre cari cearând unul sau altul întabularea părții proprii, află că nici după moșu-său nu e făcută împărțirea legală.

Nu mai puține, fel de fel de încercări, obvin la cumpărări. Se cumpără locuri neîmpărțite și neîntabulate, fie din neîngrijire, sau din pricina ereziilor minorilor, sau din cumpărarea lor în necărie, sub cuvânt să nu se mai facă „cheltuieli”, să le delature, să-și câștige dreptul de a putea încheia contract în regulă, ci le folosesc în mângăierea că le-a plătit, fără să se mai cugete, că în lume e moarte și viață, că murind vânzătorul, casa, locul sau moșia cumpărată, fiind tot pe numele lui și neavând contract la mână, cu tot înțelesul și toată plate, nevrând următorii să știe de vânzare, pot cădea sub împărțire...

Tot la vânzări se cumpără case locuri ș. a. împovorate cu datorii, fie chiar plătite, din neîngrijire neșterse însă, — cari neluându-se în seamă, la cumpărare trec împreună cu locul sau casa, — și ivindu-se în decursul vremii vre-un pretendent, cumpărătorul e silit să-și răscumpe dreptul, — ș. a. m. rătăcirii și încercări de felul acesta.

Acesta a fost cuprinsul prelegerii a doua, (intitulată „Cărțile Fundare”), plină de sfaturi și îndrumări practice, orânduită cu prilejul înșelării rectificării „Cărților fundare”, în localitate, ținută în 19 Februarie s. c. într-o limbă frumoasă și înțeleasă de toți, de domnul avocat Dr. Nicolae Petra

În legătură, o oare de seamă asupra cărții religioase „Eustafiu” din partea subseminatului li se cetește totodată capitolele „Animale sălbatice” și „Cei doi lup-tători”.

În a treia prelegere, ținută în 26 Februarie s. c. domnul protopop Dr. Ioan Lupăș vorbește pentru popor, despre „Constituția bisericii noastre”.

În introducerea amintește însuși îndemnul tinerii unei astfel de prelegeri, spunând, că fiind anul acesta, an constituțional în biserica noastră, alegându-se în toate corporațiunile bisericii noastre membri pe un nou period de trei ani, și că toate aceste alegeri s'au făcut și se fac cu votul poporului, — a găsit de bine a tălmăsi poporului legea după care se fac aceste alegeri, începând dela cei mai mici până la cei mai mari.

Cuvintele ce se desprind o oare înlesnirea născătoare din graiul frumos și popular al dlui Lupăș, împrătiesc mult și s'au oer pe cei adunați cu legea de constituire a bisericii noastre. Arată că „constituire” nu înseamnă altceva, decât alcătuire. Și precum trupul omului e alcătuit din mai multe membre, așa și biserica noastră din mai multe foruri bisericești.

Destămează că numai se poate de lămurit trecutul, și arată, că această lege nu o avem deodată cu o biserică; — ci, din vitregia vremurilor, de abia în cele mai nouă a început, în urma luptelor și stăruințelor neobosite ale marelui vladică Șaguna, să ne surdă și nouă românilor, să ne dea la anul nu prea îndepărtat de noi, 1864, o lege după care să se conducă mult înnoieră noastră biserică.

Ca bun cunoscător de istorie înfățișează și poporului timpurile de grea încercare ale bisericii, suferințele ei, mai ales pe cele dela 1700—1850, în care dușmanii noștri nu voiau să mai știe nimic despre creștinii și biserica ortodoxă. Arată mai de aproape calitățile înalte, țaria ordintei în așezarea scopului, a omului trimis de Dumnezeu neamului românesc, Șaguna, care în timpurile cele mai critice, când popoarele țării noastre cereau libertate și dreptate, — nu înțelegea a cere aoleași lucruri și pe seama națiunii române. Aminteste cererile multe către împărăție, frământările cu fruntașii neamului românesc, până izbutește să ne dea „Statutul Organic”, statorirea de lege, după care se conduce biserica și școala noastră.

Fiind vremea înaintată, granițele unei prelegeri cam înguste, spre o tălmăcire completă promite a reveni într-alte prelegeri. Sfătuiește poporul a ținea la ea cu toată sfățenia, mergând atunci toate în bine.

Harnicul director al băncii „Ardeleana”, zăi al celei generale de asigurare, dl Ioan I. Lăpădat, după ce prin studierea temeinice, staruitoare și neobosite, au sprijinul și ajutorul altor bărbați de seamă și specialitate, cu contribuirea materială curat românească, a ajuns să întruchieze noua instituție, de mare însemnată națională, s'o rânduiască cu toate cele de lipsă, să-i deschidă porțile, — spre o curată propagandă, mai bine zis, luminare generală, — spre o lămurire a rostului, a chemării noii instituții, — cari toate s'o ajutoareze, s'o sprijinească și s'o întărească în începutul greu, în lupta plină de concurență a băncilor străine, — află de bine în zilele destinate odihnei, în mângăierea, că numai bine face, a alerga într-o parte și într-alta, ca prin prelegeri frumoase și temeinice să chema poporul la lumina conștiinței și a pribeperii a unicului mijloc de apărare împotriva desertăciunii vieții pământești, — la asigurări de viață și de cuprins!

Sub titlul „Însemnată băncii generale de asigurare”, în 4 Martie s. c. prelege salțiștenilor și unor conducători din satele învecinate.

În introducerea amintește istoricul frământărilor și al înjghebarii noii instituții, spure că ideea s'a sulevat deja în 1888 la cea dintâi întrunire a directorilor de bancă și că a trebuit să treacă o vreme bună de ani, până ideea să se realizeze.

Cu ajutorul muncii, care „învinge toate” și cu sprijinul și conlucrarea tuturor băncilor și a bărbaților de seamă, zice dl Lăpădat, zăgazurile s'au zdrobit — pedecile s'au învinz, dorirea oamenilor de bine s'au împlinit, — o nouă bancă cu anul 1911 a început să funcționeze.

Arată, că chemarea ei e cât se poate de nobilă și de îndreptățită; cere, ca: „asigurările române să se facă la această bancă, ca astfel creșterea să rămână în mâini românești”, — deci toți să „sămene în poporul nostru dăbul de asigurare, cel mai desăvârșit mijloc al zilelor noastre pentru păstrarea și înmulțirea avutului moral și material al unui popor”.

Prin amintirea a tot felul de nenorociri și încercări, — prin neasigurarea vieții și a bunurilor pământești documentează și arată în cuvinte frumoase și pline de sinceritate doriri de mai bine, însemnată a tot felul de asigurări. Aduce de pildă pe alte popoare înaintate în cultură, pe Englezi, Francezi și Germani, cari dela naștere până la moarte viețuiesc și-și îndeplinesc oăți și mai oăte lucruri mici și mari, numai și numai prin asigurări.

Dovedește prin calculări și asemănări cât numai se poate de potrivite și reale, că banca noastră, deși nouă, nu lucrează cu nimic mai scump ca celelalte, — că prin conlucrarea tuturor băncilor și a fruntașilor români, poate să câștige încrederea și celor mai fricoși și îndolnici. Arată, că bărbații străini de neamul nostru, reușoșii țării temeiului ei, că un bărbat din lumea financiară germană s'a exprimat: „Că în Ungaria nu s'a pus la cale în aceste 2 decenii din urmă o instituție cu o bază mai reală și cu mai multe prospecte de succes, ca banca noastră”.

Face apel, mai ales la conducătorii firești ai poporului, preoți și învățători, ca să nu scoape nici un prilej binevenit, în care să nu spună și să nu tălmăcească credincioșilor însemnată mare a asigurării lor, ca astfel să nu mai rămână strizi și sate întregi aproape pustiite, oamenii să nu mai fie siliți a alerga din sat în sat până să strângă o milă neînsemnată... să nu mai rămână într-o vreme, când poate nimenea nu ar fi crezut, văduvi și orfani fără nici un sprijin.

Asculat cu îngrijire de numărul public, e răsplătit cu cele mai călduroase ovății și felicitări.

A cincina prelegere s'a ținut de subseminatul, cu propriul schiotecon al despărțământului, în 11 Martie s. c. A fost prima prelegere publică cu noul aparat, care mulțumită alegerii dlui profesor A. Ciortea, se vede a fi unul din cele mai bune, și care e merit să ajutoareze, să lămurască și să întărească cuvântul propoveduit de tot felul de învățători.

Fiind aproape de sf. patimi ale Măntuitorului, spre o reîmpărtășire a învățăturilor însoțite cu tot felul de minuni și a patimilor, s'a vorbit despre „Viața lui Isus”.

Ioan Popa, secretar.

AMVONUL.

Predică despre dreapta folosință a bunurilor

de G. Fl. Preșmereanu.

(Fine).

Prin împlinirea, așa zicând pe tocmală și încă atât de sgârșită a celor mai mici servicii ce le aducem spre binele, fie al semenilor, fie al neamului nostru întreg, prețul virtuții scade, ba putem zice că dispăre o totul; aci să nu scăpăm din vedere, că virtutea ca podoabă a sufletului nu poate fi răsplătită, prin bunătați de ale lumii trecătoare. Ea fiind de natură nemuritoare, răsplata și-o poate afla numai în lumea nemuritoare.

Pentru dobândirea unei astfel de răsplăți, trebuie să tindem după spusa sf. Scripturi, care zice: „Cântați mai întâi împărate cereș” etc.

Dându-ne samă, ce se cuprinde sub numirea de împărăția cerului, ușor putem pricepe, că tinderea după bunuri lumești nu are să fie o țintă a năzuințelor noastre, ci din contră ceea ce trebuie să ne preocupe este dobândirea de bunuri sufletești mai înalte, despre cari multora le place a crede, că năzuind la ele săvârșesc muncă zadarnică.

Credincioși unei atari judecăți greșite, ei nici nu voiesc a ști de căile, cari conduc de-a dreptul la acea împărăție de pace, fericire, unde nu sunt deschiliniri de avere, rang, ci toți suntem priviți ca deopotrivă, corăspunzător gradului de harnicie, care am dovedit-o în folosirea dărilor împrumutate de Dumnezeu și scoase din învățăturile sf. bisericii. Această e direcția înaltă ce o reprezintă biserica pe pământ, care atrage luarea aminte mai întâi asupra acelor puteri și însușiri alese ale sufletului, cari merită a fi cultivate, fiind de durată dăinuitoare.

Oăci ce folos, că omul ar dobândi chiar și lumea, dacă nu și-ar cunoaște nici sufletul propriu.

Asupra acestei trebuințe stăruie biserice, ca asupra unui lucru care alcătuiește

temelia întregii înțelepciuni pământești. Din această judecată pornește Scriptura, când ne îndeamnă prin cuvintele: „Îspitește-te pe voi înși-vă”, de — sunteți în ordin”, ca și când din ea se clădește întreagă zidirea măreață și trainică, neîntinată și sănătoasă, în care avem să ne petrecem viața noastră plăcută lui Dumnezeu și deplin fericită.

Nu mai cunoșcându-ne înși-ne, ne știm da samă ce bogăție de sentimente nobile sau ce patimi vrednice de osândă ascunde sufletul nostru.

Să ne cugetăm la bogatul cel ce nu-și bate capul cu suferințele altora. De câte cerocetare și cunoaștere a propriilor sale porniri, a boldurilor sale ce-i slujesc de îndemn în întinderea de ajutor nu are lipsă.

Ce schimbare s'ar produce în sufletul lui strâmt, dacă și-ar da silința a-și cunoaște mai bine sufletul?! Ce e drept el dispune de tot atâtea mijloace într-o se putea îngriji de ale sufletului și a sta în ajutorul altora.

Dacă ce e rău, este oă el însuși se svârcolește fără de nădejde de a se putea slobozi din cătușele patimilor poștei de avuție, plăceri etc., despre cari oreda a le stăpâni, pe când el însuși e stăpânit de ele.

Dela unii ca acestia nimenea nu se poate aștepta la vre-un serviciu. Toate gândurile fiindu-le îndreptate spre adunarea de bogăție — cari nu sunt în stare nici când a le îndestuli pofta de sgârșenie, inima lor rămâne rece și nesimțitoare la suferințele altora avengeți la prisosul lor. Iată dară dragostea de ale lumii, de plăcerile trupesti prefăcută într'un pod de netrecut, care poartă să ne conducă în împărăția lumii în netrecoare.

Ce e de făcut dară?

Să ne lăpădam de ori ce bunuri materiale; iar într-o cât n'am avut parte de o stare mai bună, poate chiar din vina proprie — predându-ne unei vieți ușurătoare, nepăsători față de viitorul familiilor noastre, — să ne împăcăm oare și pe mai departe cu un mod de trai petrecut în trândăvie, care — știut este — este isvorul tuturor răutăților? —

Nici decum, iubitorilor.

La o stăruie trebuie cu toții să tindem, prin o viață muncitoare, mai ales noi Români, cari nu ne putem lăuda, că înotăm în belșug.

Datorință sfântă avem, ca prin întărirea stării noastre materiale să ne îngrijim și de urmașii noștri, de viitorul familiilor și neamului nostru.

În acest caz strângerea de averi nu oă nu e de osândit, ci prisosul nostru îndeplinește lipsa altora.

Nu însă fiecărui îi este dat să-și poată face o stare bună materială. Ori oă ne-am ostent pare oă totul ar fi zadarnic, nu ne duce un pas mai departe, nu ne putem înstări așa după cum am dori.

În astfel de împrejurări vom băga vină rânduielii lui Dumnezeu, care — știut e — fiecărui ne-a dat ce a aflat de folos, pentru întemeierea fericirii noastre?

Nu! Ci mai vărtos vom căuta a ne dovedi chivernisitori înțelepți ai celor primite din plinătate bunătați dzești, și credincioși, păstrători chiar și al puținelor daruri, de care ne-am învrednicit, pe care trebuie să năzuim a le înmulți ca sămânța cea bună.

Despre această dobândă cu mândrie vom putea apoi da sama la plinirea vremii și a răsplății, când vom auzi răspunsul stăpânului, care zice:

„Slugă bună” etc. Mat. 25, 23.

Întru a urma pe calea plăcută lui Dumnezeu, respectând orânduiala pusă de el și în toate arătându-ne servitori lui prin statornicie în necazuri și strămtorări, ca și în muncă istăvitoare (Luca, Sirah XXX. IV., 29) iată la ce vă îndemn eu, iubitorilor.

Dal a face o dreaptă întrebuințare a bunurilor noastre nu numai spre binele propriu, dar și spre folosul altora, oăci pururea trebuie să avem în vedere, că ele nu ne aparțin nouă.

Nimic nu ne aparține nouă, ceea ce nu putem păstra cu trăinicie pe seama noastră.

Să nu scăpăm din vedere, că bunurile ce le avem la îndemână nu ne sunt date a le stăpâni numai, ci pentru a face dreaptă întrebuințare, pe de o parte sporindu-le, pentru că din ele să se poată priocopi și alții, pe de altă parte ferindu-ne a le risipi pentru fal de fel de strănări, în trândăvie, chiar și dacă le-am agonisit în sudoarea feții noastre.

Cu oă mai vărtos ni se va cere samă de ele, de chiverniseala lor cuminte, dacă am ajuns la ele de-a gata moștenindu-le.

Drept pildă de o viață chibzuită și condusă de o judecată luminată în gastera bunurilor cu cari ne-am învrednicit noi oamenii, ne slujește Isus, care măcar

oă nu s'a îngrijit de cele pământești, îngrămădind la bunuri și averi, totuși a fost în stare să desfășure o muncă uriașă și bogată în roade de fericire. El era convins, că împărăția lui Dumnezeu nu vine cu strălucire din afară și încă se poate arăta în loc și timp, „că iată iei, au coala este“, oăi „uitați împărăția lui Dumnezeu, și în cele din urmă ale noastre“, se zice la Luca 7, 21.

El ni-a arătat, cum v'am amintit în fruntea cuvântării, unde și cum e de a se afla aceasta.

Ne-a povățuit cu privire la acele bunuri, și podoabe cu cari trebuie să ne înzestram sufletul, ca și unele cari ne servesc de sprijin într-o viață de folos oamenilor dar, cari trec și de mijloace sigure întru ajungerea țânței noastre de oăpetenie, mântuirea și desăvârșirea sufletului, la care ne face băgători de samă Scriptura prin cuvintele:

„Aceasta este porunca, dela care atârna realizarea acelei împărății fericeite a păcii și a unei înțelegeri aici pe pământ, care singură ne dă garanție, că legăturile dintre oameni atât de înăsprițe se vor îndulci prin duhul blândității și al iertării ce trebuie să stăpânească între toți cei ce poartă numele lui Cristos și cari toți frații trebuie să ne fim“.

Astfel vom avea fericirea să vedem înstăpânită între noi legăturile dragostii nefățărte, a jertfirii de sine, a servirii neinteresate, isvorâte și hrănite de iubirea deaproapelui, de care însuși Cristos a dat o așa de frumoasă dovadă, așa că din pilda vieții lui jertfite spre binele omenesc, ne putem scoate și noi condițiile de fericire.

Taturor celor ce soartea ne-a îngăduit să ne agonisim ceva mai mult decât ne cer trebuințele vieții, să ne luăm ca model viața lui Cristos, bogată în fapte de binefacere, isvorâte din o inimă iubitoare de oameni, nu atât din belșugul de bunătați pământești.

Numai așa ne putem numi învățăceii săi, după cum însuși zice: „Numai cel ce viețuiește, după cum am viețuit eu, se poate numi învățăcelul meu“.

Intru năzuința noastră de a ne apropia de acea stare de desăvârșire, pe care el ni-o pune în vedere prin felul lui de viață, nu vom stăruia dară atât pentru adunarea de bunuri lumești, ci mai ales pentru împodobirea inimii cu floarea curată a iubirii deaproapelui.

Aceasta numai ne va fi garanție, că vom ști ținea rânduială în economia ce o purtăm cu împărțirea bunurilor pământești.

Să stăruim a ne păstra neatinșă curățenia inimii, ca să nu pătrundă pornirile rele, ca lăcomia, pisma, sgaroenia, cari alcătuiesc o viață fără Dumnezeu.

„Inima curată Dzeu n'o va urgisi“, s'a zis, deci pornirile inimii sunt datătoare de măsură, căci numai o inimă pătrunsă de curată dragoste ne poate fi o garanție, că din faptele noastre se revărsă binecuvântarea și balsamul alinător pentru suferințele celor lipsiți.

Darere numai, această dragoste creștinească nu putem zice, că stă la temelia faptelor noastre întreprinse în folosul omenesc.

Să vedem dară de unde se nutrește și isvorește duhul de jertfă, ce se aduce de atâția pe altarul neamului — sau al celor din jurul lor?

Să vedem, dacă oare măsura în care stăpânești o avere, nu este totodată și o măsură neîngelătoare, cum îmi voi pleca urechia la suferințele și lipsurile altora? Sau mai pe înțeles zis: crește oare și pofta de jertfă în măsură, în care cresc averile noastre?

De sigur nu!

Nu s'au văzut destule cazuri, că oameni putred de bogați nu s'au înmuiat în fața suferinței, până ce nu și-au văzut măgulită deșarta lor patimă a mândriei, până ce nu li s'a dat prilejul de a-și vedea, prin fapta lor de binefacere promovată însași bunăstarea lor.

Căți sunt dintre aceia, cari la întinderea de un ajutor sau milă să se mulțamească cu gândul și conștiința împăcată, că au contribuit cu o părțiucă la întinarea acelei împărății de pace, în care fiecărui muritor îi este îngăduit să dădă un trai de îndestulare și mulțămire?

Ca durere trebuie să constatăm, că puțin sunt aceia, cari să se întreacă în fapte de binefacere și ajutorare a semenilor lor, ce se abat în gharele miseriei, fără o pornire sau gând de fățarnică și deșartă mărire.

E dovadă aceasta, că la temelia îndeplinirii acestora lipsește piatra puternică a dragostei adevărate creștinești.

Numai iubirea adevărată, ce nu face deschiderea deșartă și nu se îngâmfa față de greșelile străine, ce nu se laudă, ci e gata să se jertfească spre binele al-

tuia, ne dă garanția sigură a unor stări sănătoase și trăinice în societatea de azi.

Să ne năzuim dară a ne câștiga mai vărtos bunuri mai de preț, comori în aer, pe cari furii nu le sapă, nici le fură, și prin care mai ușor ne putem face mădulare folositoare societății, de care să și căutăm apoi a face bună întrebuințare în folosul propriu și a ne feri a le face arme în paguba altora.

Intru a ne face folositori societății și celor din jurul nostru să nu pierdem din vedere, că nu numai mulțimea de bunuri și averi ne slujesc ca mijloace, ci și alte daruri sufletești, cu cari ne-a înzestrat Dumnezeu, ca inimă caldă, calități nobile, minte înțeleaptă etc., din care se desprind atâtea sfaturi și îndrumări de folos, cu cari stăm în ajutorul celor avizați la noi.

La tine mă îndrept dară, Doamne, isvorul a tot darul cel bun și desăvârșit, Dumnezeu îndurat și milostiv orânduitor înțelept a toate, tată bun al tuturor, știind că tuturor le-ai hărăzit daruri și potrivite mijloace pentru fericirea proprie, dar și a altora, îndreptându-ți rugăciunea mea:

În împărăția ta — știu ce e drept — ne-am ales unii cu mai mult, alții cu mai puțin, dar fiecare cu cele de lipsă pentru mântuirea sa.

Nu voi trage la îndoială dară dreptatea împărăției tale.

Toamă prin acea deschilină în împărțirea de daruri ai crezut a întări legătura dintre oameni, făcând pe fiecare mădular din soborul omenesc prin darurile sale, — ce se abat de ele altora, sau cari lipsesc altuia — o trebuință pentru ceilalți.

Din belșugul de daruri ce ai revărsat asupra făpturilor tale, onora ni s'a venit mai mult, ni s'a făcut rost de bunuri și averi mai de seamă, dară mă voi feri a mă lăsa robit de patima sumetiei și deșertăciunii și desprețuirii altora; din contră voi fi și mai conștient de datorința cu care dătoresc față de alții, scutind din prisosul meu pe alții mai puțin priocosiți.

În toți pașii și faptele mele de ajutorare a oamenilor mei, mă voi conduce de povețele date de Cristos Mântuitorul, având în vedere pururi îngrijirea de cele sufletești, pentru desăvârșirea acelei părți din noi, prin care ne apropiem de scopul propus de tine, și din care are să răsară și crească roadele atât de mult dorite ale păcii, răbdării și unei înțelegeri pline de dragoste de oameni.

Intru a putea conlucra la sălășluirea cât mai grabnică a lor, dă-mi tăria să-mi pot înfrâna patimele și poftele, ce desfacează trupul pe câtăva vreme; dar cu prețul jertfirii cărora trebuie să căutăm a ne învrednici de fericirea mai înaltă, de împreună petrecere cu tine în locașul dreptilor, la adăpost de nevoi și lipsuri. Amin!

Mulțămite publice.

La fundațiunea „Dr. Petru Șpan“, a societății de lectură „Andrei Șaguna“ a elevilor din secțiunea pedagogică, au binevoit a mai contribui următorii:

Ioan Batta, inv. 1 cor., din Săhodol-Bras, Ermil Roșală, Ioan Noia, inv., câte 1 cor., Gheorghe Morariu 60 fl., Nicolae Blebea, Gheorghe Cantor, N. N., câte 50 fl., Nicolae Clenu 20 fl., George Cantor jun. 10 fl., toți din Cuculata. O. Sasu, paroh, Ioan Cristea, câte 1 cor., Nicolae Brândușă 60 fl., toți din Daneș. G. Simplăceanu, paroh, Toma Benchea, câte 1 cor., Octavian Fruma 50 fl., P. Popa 40 fl., Lauren Dobrotă 30 fl., Ivan Caliman, Miron Benchea, Toma Rado, Toma Miho, câte 20 fl., Ioan Miho 10 fl., toți din Cornățel. Iustin Sărbu, inv. 1 cor. 20 fl., din Seleușul-mare. Nicolae Dobret 50 fl., Solomon Hanteu 40 fl., Ilie Moldovan 30 fl., Gheorghe Moldovan, Nicolae Piroș sen., câte 20 fl., Nicolae Piroș jun. 10 fl., toți din Hendorf. Ilie Tăchilă, paroh, Ioan Mohan, Alexandru Șofariu, câte 30 fl., Simion Mohan 20 fl., toți din Vorumlos. Ioan Rus 60 fl., Alexandru Nistor, Ioan Rus, câte 30 fl., Josim Morariu, Andrei Morariu, Gherasim Cotoră, Ioan Potor, câte 20 fleri, toți din Șomărtin. Nicolae Gligor, paroh, Pavel Șendrei, inv., câte 1 cor., din Râpa superioară. I. Muntean 40 fl., Dumitru Muntear, A. Serb, câte 30 fl., Ioan Serb, paroh, Nic. Serb, inv., R. Vraciu, Nicolae Fântână, câte 20 fl., toți din Polana-Sibiului. Ignatie Berendi, paroh 1 cor., Lucreția Berendi 60 fl., Susana Berendi 50 fl., Val. Berendi 40 fl., Ana Biro 24 fl., toți din Cărcăda. Vasile Bojai 1 cor., Susana Bojai, Claudia Berendi, câte 20 fl., toți din Cojoana. Tinăra păreche Varga Andrei, câte 1 cor., Lucreția Bangor, Susana Calogi, N. N., câte 40 fl., toți din Cluj. Ioan Sămboiu 1 cor., Alexandru Budea, N. N., câte 40 fl., din Căntău. Aurel Venian 60 fl., din Săniacole, Aurelia Sabau 30 fl., din Grăbeni, Vasile Mantean 1 cor., din Băișoara, Ioan

nichiu Luchu 1 cor., Gligor Popa 50 fl., din Carmazești, Olariu Partenie 1 cor., I. Medrea 20 fl., Iosif Medrea 10 fl., toți din Alsô-Boj, Nicolae Moț 1 cor., P. Jujan, inv., 50 fl., Iacob Mazăre, Iacob Alexe, câte 30 fl., Petru Moț, Ioanichiu Popa, Iosif Teodosiu, Teodor Teodosiu, I. Teodosiu, Parteniu Botă, câte 20 fl., I. Teodosiu 10 fl., toți din Vlă, Ioan Sărbu, paroh 1 cor., Nicolae Sărbu 50 fleri, din Poiană, Ioan Manta, paroh, Ian Manta jun. paroh, Coman Gligor, inv., Aurel Decei, Nicolae Comaniciu, câte 2 cor., I. Arnuiu, inv., Ilie P. Bradu, Nicolae Hanzu, inv., câte 1 cor., Ioană Tristiu 60 fl., Teodor Felea 80 fl., Ilie Brad 40 fl., I. Stroia 20 fl., toți din Gurașului, George Salomie, notar com. 2 cor., din Vale.

Taturor donatorilor societatea le exprimă și pe această cale mulțămirea.

Sibiul, 20 Aprilie 1912.

Comitetul.

În cursul anilor 1910, 1911 și 1912 s'au făcut pentru biserica noastră din comuna Șerăcița, protopresb. Făgăraș, mai multe donațiuni și anume:

1. Elisaveta I. Popa a donat o evanghelie fin legată în catifea etc. în valoare de 100 cor.
2. Vasile Făciu și soția Eufrosina 1 candelă, disc, stea, potir, 1 linguriță, toate de argint în val. de 200 cor.
3. Dna preotesea Ana N. Bărbat: 1 feșnic de argint de ch. na 16 cor. 2 icoane mari cu rame aurite. 40 cor. 1 icoană mai mică 5 cor.
4. Dna preotesea Maria D. Bărbat: 2 feșnice de argint 16 cor. 3 vestimente pentru sersimi 20 cor.
5. Dna Emilia P. Bărbat soție de notariu, 1 candelabru de bronz în val. 40 cor. 1 icoană cu Nașterea lui Chr. 5 cor. 1 tetrapod la femei 20 cor.
6. Doamnele Ana N. Bărbat, Maria D. Bărbat și Emilia P. Bărbat: 1 sfat de cat fea bordo și 2 patrafire în valoare 40 cor.
7. George Dogariu un rând de vestimente preoțești, 50 cor.
8. Maria G. Popa 1 icoană cu rame aurite, 14 cor.
9. Eva George Brageș 1 icoană cu rame aurite, 14 cor.
10. Dela înotărirea de credit din această comună am primit ca ajutoriu bis. pro. 1910 160 cor.
11. Dela „Casa de păstrare“ societate pe acții în loc: 1 du'ap pentru vestimente preoțești, 1 masă în altariu, ambele în val. 70 cor.
12. Prin Vasile Dogariu, în urma colectei întreprinse cu zel și abnegațiune pentru mlaica noastră bisericească la consătenii noștri aflători în Americă, precum și la alți binefacători, s'a adunat suma de 700 cor. depusă la bancă: „Casa de Păstrare“ societate pe acții în Șerăcița. În numele comitetului parohial din comuna Șerăcița susnumiților donatori, donatoare, Stimatele Doamne precum și acelor cari d n eroare s'au trecut cu vederea și nu sunt amintiți aci le exprimăm recunoștință și sincere mulțămiri.

Șerăcița, 12 April 1912.

Petru Bărbat preș. com. paroh. Dimitrie Bărbat preot. Irimie Oancea cassar, epitrop.

Apel.

Intâlnirea la 15 ani după examenul de maturitate a colegilor, absolvați în anul 1897, la gimnaziul gr. or. român din Brașov.

Iubiților colegii!

Cincisprezece ani sunt o bună bucată de vreme. Așa, că azi abia prin rostul gazetelor dacă ne-am mai putea da de urmă cei cari, acum sunt 15 ani, eram atât de strâns legați prin cea mai frățescă colegialitate.

Intâlnirea la 10 ani am scăpat-o. Să nu lăsam trecut prilejul acestei de 15 ani, căci vremea se duce, trecându-se nu numai tinerețea, dar și bînd-ne și numărul. Să ne intrăm dar la 29 Ianie st. v. (12 Iulie st. n.) în Brașov, cu toată dragostea ce ne legase odată.

Vă rugăm pe toți, cari știți așezarea și adresa altora, să le comunicați și particular despre proiectul acestei întâlniri, ca nimeni să nu ne lipsească.

Anunțările să le faceți de o bună vreme la adresa: Dr. Victor Bontescu avocat, Hâțzeg. Iar programul și celelalte de lipsă o să vi se vestească la timp.

Cu dragoste colegială:

Dr. Mihai Popoviciu, Victor Fuscariu, preot, Dr. Virgil Cioban, preot militar, Zenovie Popoviciu, preot, Dr. Cornel Crăciunescu, avocat, Dr. Candid David, avocat, Dr. Victor Bontescu, avocat.

Cărți și reviste.

„Luceafărul“, revistă literară, artistică și politică Nr. 15, 1912, a apărut cu următorul cuprins bogat și variat: Octavian Goga: Sorisoare (poezie). Un student: Studențimea noastră. M. Săulescu: Iulie (poezie). Agrotro: Fărâmituri. C. Sandu-A'dea: Pe Mărgineanca M. Săulescu: Postumus (poezie). I. Agărbiceanu: Povestea unei vieți (roman). Cronici: Dr. I. Mateiu: Conferența d-lui Dr. I. Lupaș. Însemnări: Răbia lui Octavian Goga. Cum gândesc alții. † P. Liciu. Șeghesu consilier salic. Nici preocupare, nici reascredință. Simfonice. Ilustrațiuni: O. Spaethe: M. S. Regina Elisabeta.

„Banca generală de asigurare în Sibiu“. O broșură, apărută ca numărul 12 al „Bibliotecii băncilor române“, în care se cuprinde conferența d-lui I. I. Lapedatu, directorul băncii, ținută în comuna Săliște, lângă Sibiu. În broșură se arată, cum a fost înființată banca, cum lucrează, și care îi este menirea. Interesanta și folositoarea broșură se vinde pe prețul de 50 fleri și se poate comanda dela „Banca generală de asigurare“ din Sibiu.

Poemele singurătății de Victor Eftimiu, autorul n-întrecoatei piese: „Înșirăte măr-gărite“. Volumul elegant, pe hârtie fină, de 224 pagini, cuprinde toate poeziile talentatului scriitor, care într-o formă ușoară, singură în felul ei în literatura noastră, ne redă în versuri pline de măiestrie și de farmec sentimentele unui suflet despururi abuciumat. Volumul a apărut în editura „Librăriei Naționale“ din Orăștie (Szászváros). Prețul unui exemplar e cor. 2. Pentru România Lei 250. La comandă de peste 5 exemplare se expediază franco; iar la una de peste 10 exemplare se dă un rabat de 10% și se expediază franco.

Publicare de licitațiune minuendă.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobat de P. V. Consistor arhidiececan, se publică licitațiune minuendă pentru zidirea bisericii române gr-or. din Săhodol Peleş (Aranyossz-Hodol) p. u. Topánfalva, tractul Câmpeni (Topánfalva).

Licitațiunea se va ținea la 12 Mai st. nou la 11 ore a. m. în școala din Peleş.

Prețul de strigare este 20.000 coroane.

Licitanții vor depune vadiu 10% dela prețul strigării în bani gata ori hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc, de unde cei interesați pot afla orice informațiuni.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea bisericii aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Licitanții n'au drept a pretinde diurne și spese de călătorie.

Săhodol-Peleș, la 15 Aprilie st. v. 1912.

Nicolau Onet par. prez.d. comit.

(118) 1-3

Ioan Goia epitrop.

Romul Furdul protopop.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Preaven. Consistoriu arhidiececan sub Nr. 11,156 Școl. din 1911 și de comisia administrativă comitatensă sub Nr. 1742/1911, comuna bisericească Lovnic pe protopopiatul Cohalm, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende adaptarea salei de învățământ și a cuartirului învățătoresc.

Licitațiunea se va ținea Duminecă în 22 Aprilie (5 Mai) a. c. la 1 oră p. m. în localul școlii. Prețul de strigare: 2310 cor. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.

Comuna bisericească se obligă a presta peatra, cărămida, varul, țigla pentru coperiș și năsipul necesar.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea ori când până la ziua licitațiunei la oficiul parohial.

Licitanții nu vor fi îndreptățiți a pretinde diurne sau spese de călătorie pentru câștigarea de informațiuni la fața locului.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da lucrarea aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Lovnic, din ședința comitetului parohial ținută la 1/14 Aprilie 1912.

Ioan Grecean paroh președinte. Nr. 515/1912

Văzut: Oficiul protopresbiterial gr-or. rom. al Cohalmului.

Ioan Bercean adm. prot.

(115) 1-3

Sedintele delegațiilor.

Marti s'a deschis în Viena sesiunea extraordinară a delegațiilor, convocată în scopul votării unei indemnizări pe șase luni. De astădată s'a prezentat pentru prima oră în fața delegațiilor: contele *Berchtold*, ministrul comun de externe, și *Bilinski*, ministrul comun de finanțe. Generalul *Aufenberg*, ministru de război, atât de nerimpatic cercurilor politice maghiare, nu era om nou pentru delegațiuni, fiindcă participase odată la sedințele lor. De aceea, esposeul acestuia, făcând în fața delegațiilor, a fost foarte scurt, căci acesta ce avea de spus, a spus în rândul trecut delegațiilor. Cu atât mai lung și mai interesant a fost însă esposeul ministrului de externe, care a precizat bine politica externă a monarhiei noastre.

A spus, că va căuta să întărească tot mai bine legăturile cu statele aliate, dintre care cele mai intime raporturile are monarhia noastră cu *Germania*. Rămâne însă nealterat și caracterul de strânsă prietenie cu *Italia*. Cu *Rusia* ne aflăm în raporturi bune. Cu *Francia* urmărim aceleași scopuri de a vedea asigurată pacea în Orient, deci ne aflăm asemenea în raporturi bune. Față de *Anglia* nutrim cele mai sincere simpatii, iar între monarhia noastră și imperiul otoman există cele mai bune raporturi de bună vecinătate. Va să zică, trăim bine cu toată lumea și totuși ne trebuie sute de milioane pentru înarmare!

Despre *România* a vorbit contele *Berchtold* cu multă căldură și stimă. A spus, că trebuie să cultivăm și să întărim legăturile de prietenie cu acest stat, care e astăzi factor important în Orient.

A vorbit apoi contele *Berchtold* despre războiul italo-turc, exprimându-și părerea, că în curând războiul va fi terminat, căci puterile mari europene au început deja acțiunea de împăcare și sunt pe calea de a afla soluția potrivită.

Ca privire la deschiderea Dardanelor contele a spus, că guvernul turcesc a făcut declarațiuni, că imediat cum se va convinge, că nu mai există nici o primejdie, va deschide Dardanelele pe seama vaporurilor statelor neamsele noastre în război.

Amănunțitul esposeu a făcut bună impresie asupra delegațiilor și e bine apreciat și din partea presei.

Indemnizarea cerută pe șase luni a fost votată din partea delegațiilor.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători, Sf. George, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Mercuri la orele obicinuile.

Dela comitat. În adunarea municipală a comitatului Sibiu, ținută Luni, au fost aleși, în locul decedatului Dr. Liviu de Lemézy, cu unanimitate, în comisiunea administrativă dl. Dr. Octavian Rusu, în comisiunea permanentă dl. Dr. Vasile Preda, în comisiunea centrală electorală dl. Dr. Lucian Boroia și în comisiunea sanitară dl. George Imbăruș.

Alegeri comunale în Viena. În cursul săptămânii acesteia s'au continuat alegerile comunale în Viena. A ales colegiul al doilea patruzești și opt de consilieri, cari mai înainte erau toți spartinători partidului social creștin. De astădată au fost aleși 44 social-creștini și 4 liberali. Social-creștinii au pierdut deci patru mandate, iar în rândul trecut 3. Pierderea totală până acum a 7 mandate. Mai are să aleasă colegiul prim.

Caz de moarte. La încheierea foii primim trista veste, că soția părintelui *Constantin Proca* din Râșnov, *Eugenia* născ. *Meianu*, a răposat așară în etate abea de 29 ani, lăsând în profund doliu pe nemângăiatul soț, mamă, frate și rudeni. Înმომარტarea va fi Sâmbătă după amiază în cimiterul gr.-or. din Râșnov. Rugăm pe Dumnezeu, ca sufletul răposatei să-l așeze cu dreptii, iar soțului neconsolat, obidatei mame, și rudeniilor să le dea putere a purta această grea lovitură a sorții.

Di Dr. Iustin Cl. Iuga aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria avocației în Carlsdorf (Nagykárolyfalva) com. Timiș, în Strada principală, casa hotelului „Bürg“.

Listele electorale pe anul 1913 din cele patru cercuri de alegere ale comitatului Sibiu, sunt espuse spre vedere publică din 5 până la 25 Maiu n. c. la magistratul din Sebeșul-săseș și la primăriile comunale, respective notaratele cercurale, unde după amiez, între orele 2—6, pot fi și copiate. Reclamațiuni se pot înainta până la 15 Maiu, iar observări asupra reclamațiilor se pot face până la 25 Maiu.

† **George Dănilă**, cavalier al ordinului Francisc Iosif I, primar pensionat al orașului Hunedoara, fost deputat sinodal și congresual etc. a decedat după lungi și grele suferințe, în 28 Aprilie n. la orele 2 din noapte, în etate de 73 ani. Înმომარტarea 1 s'a făcut Marti, în 30 Aprilie n. la orele 3 d. a. cu mare solemnitate, după rital bisericii gr. ort. române. Odihnească în pace!

Redeschiderea muzeelor din Sibiu. Atât muzeul de științe naturale din strada Harteneck, cât și colecția de tablouri și anti-cități a muzeului Brukenthal din Piața mare s'au deschis cu ziua de 1 Maiu. Muzeele pot fi vizitate gratuit în fiecare Joi și Duminecă între orele 11 și 1. Pe lângă o taxă moderată se pot cerceta și în alte zile din săptămână.

Hymen. *Victoria D. Schiop* și *Alexandru Bratu* își anunță serbarea cununiei lor religioase, care se va celebra Duminecă, în 5 Maiu n. n. a. c., 11 a. merid., în biserica gr.-or. română din Porumbacu de jos.

Contribuire. La fondul „Dr. Petru Șpan” pentru înființarea muzeului școlar a intrat la Direcțiunea seminarului „Andreian” de la o. d. Ilie Moga, paroh gr. or. român în Săsciori, 5 co.

Reședința episcopiei gr. cat. maghiare. Din Eperjes se anunță, că ministrul de culte a propus Maiestății Sale, drept reședință pentru episcopia cea nouă greco-catolică, orașul *Hajdudorog*.

Turburări din cauza foametei. Din Roma se știe, că de câteva zile se întâmplă mari turburări în localitățile Cerignola, Foggia și în comunele învecinate ale Apuliei. Poporațiunea suferă de foamete, și nu i se dă de lucru. Demonstrațiunile s'au înfrânat numai cu putere armată.

Valoarea vocii. Toată lumea știe, că o voce frumoasă prețuiește aur. Celebrul tenor *Caruso* a încasat în ultimele trei luni trecute 750 de mii coroane în concertele și operele unde a cântat. Alți cântăreți de operă chiar dacă nu se pot asemăna cu tenorul italian, câștigă totuși sume destul de însemnate.

Obiecte de artă dispărute. Din muzeul numismatic din Ferrara s'au furat câteva mii de monete vechi romane de aur și de argint, împreună cu diverse obiecte de artă. Valoarea comorilor furate este 360.000 coroane.

Nou mod de executare. Provincia Ceking din China a introdus un nou fel de executare: osândiții la moarte sunt mai întâi ocloroforizați și apoi împușcați.

Notariat public regesc. Foia oficială din Budapesta știe, că începând cu 1 Iulie s. c. se înființează un notariat public regesc în comuna Petroșeni.

Mulțămities. Subscrierul, în numele parohienilor mei din parohia *Balșa*, prin aceasta exprim mulțămities binefăcătorului neamului nostru, Ilustrului Domn *Vasile de Stroescu*, care a binevoit să doneze 200 cor. în scopul reparării bisericii noastre. *Balșa*, la 17/30 Aprilie 1912. N. Todea, paroh gr.-or. român.

Dascălul clopotar. Salariul unui învățător confesional, dintr-o comună lângă Zalaegerszeg, era atât de mic, încât omul abea mai putea trăi cu familia sa de pe o zi pe alta. Învățătorul s'a adresat comunității religioase și a declarat, că primește înăscăruirea de a fi clopotarul bisericii, și anume pentru obșnuita retribuție anuală de șasezeci de coroane. Cererea i s'a luat în considerare, ear dascălul a tras clopotele anul întreg cu o răvnă vrednică de o cauză mai bună. La sfârșitul anului a cerut să i se plătească retribuția votată de 60 coroane. Membrii comitetului parohial s'au întrunit în ședință și au hotărât să refuze plățile banilor, pe motiv că dascălul nu știe trage clopotele destul de frumos. În urma apelului făcut de învățător, comisiunea administrativă a nimicit hotărârea și a dispus plățirea imediată a sumei de 60 coroane învățătorului clopotar.

Pentru votul universal. Duminecă după amiază s'a ținut în Budapesta o nouă adunare populară pentru dreptul de vot universal. Au ținut cuvântări însemnate: deputatul *Iuliu Justh* și *Oscar Jászai*.

Bilanțul băncii din Monaco. Banca din Monaco a avut eșarși un bun an de gestiune. Conturile sale s'au încheiat cu un profit net de 195 milioane franci. Dividenda după acție este 320 franci. Principatul Monaco încasează din privilegiul acordat băncii pe 1911 suma de 7-33 milioane.

Impotriva finanților. Din Alba Julia se vestește, că locuitorii sași din Vingard au bătut Duminecă seara pe la orele 7 pe mai mulți finanți, răbindu-i. Jandarmii au arestat în aceeași seară vreo 40 de oameni. Finanții fuseseră atacați, din cauză că au pedepsit pe un căroiumar Wagner pentru ceva neregularități.

Inundări. În urma ploilor lungi au crescut apele Murășului și s'au revărsat în hotarele mai multor sate din apropierea Balgradului.

† **Susana Popp** născ. *Zgircu*, a decedat Marti la orele 11 în Sebeșul-săseș și a fost înmormântată Joi, în 2 Maiu n. c. la orele 3. Odihnească în pace!

Pentru fundațiunea ziariștilor români. Reuniunea meseriașilor noștri sibieni organizează Duminecă la 12 Maiu n. 1911 în sala mare dela „Unicum” o convienire socială, din al cărei venit o parte este destinată pentru fundațiunea ziariștilor noștri.

Teatru în Bendorf. Tinerimea română din Bendorf dă o producțiune teatrală urmată de joc, Luni în 23 Aprilie v. ziua sfântului George, în școala gr.-ort. română de acolo. Începutul la orele 3 sara.

Jalnică statistică. Despre catastrofa vaporului *Titanic* se comunică din Londra următoarele date oficiale: Au călătorit pe vapor 2206 persoane cu totul. S'au înecat 1476, au scăpat 730 de persoane. În procentele au fost salvați: bărbați 19%, copii 49%, femei 77%. Dintre femei și-au găsit moartea în valuri 103, copii 53. Au scăpat cu viață numai 58 de bărbați, și au murit 1320.

Monument bărbaților. Soția președintelui *Taft*, cum se depeșează din Newyork, a publicat un apel către femeile din America, invitându-le să contribuie în scopul înălțării unei statue, care are să simbolizeze eroismul bărbaților morți pe *Titanic*. Apelul se termină cu cuvintele, că numai dela femei americane se primesc contribuții, iar dela bărbați nu; monumentul va vesti, că sute de femei au să-și mulțamească euraului bărbaților scăparea dela moarte sigură.

Mulțămities. În numele parohiei gr.-ort. din Cioșor, aduc mulțămities cea mai caldă vrednicilor noștri parohieni aflători de preznt în America, Ioan și Raveca Greavu și tinărul Alexe Bebeș, cari au dăruit sf. noastre bisericii un rând de odăjdii în preț de 300 coroane. *Vasile Debu*, preot.

Post de vicenotar. În comuna Părău, comitatul Făgărașului, e de ocupat nou înființatul post de vicenotar, pentru care s'a scris concurs cu termenul până în 10 Maiu n. a. c. Comuna e curat românească. Alegerea se face pe viață, cu drept de pensie, bani de curțir etc. Doritorii de a reflecta la acest post să se adreseze pentru informațiuni dlui notar *Georgiu Popp*, Paró v. p. Sárkány.

La „Legatul Dr. Ion Borgia” pentru ajutorarea copiilor din Săliște, aplicați la meserii, al fondului Episcopului *Nicolae Popa* pentru masa învățăcelilor meseriași, au mai dăruit: „Un prieten al decedatului Dr. I. Borgia”, în loc de cunună pe mormânt, 20 cor.; *Eugen Todoran*, prof. semin., 5 cor.; *Dr. Aurel Nyilvan*, avocat în Șomcută mare, în loc de cunună pe mormântul regretatului său principal Dr. L. de Lemény (prin red. „România”), 50 cor.; *Virgil Onițiv*, dir. gim. (Brașov), cor. 250; *Dr. Ioan Papp*, adv. (Brad), 10 cor.; d-na *Eugenia Moga* n. Trif, preoteasă (Săsciori) 1 cor. Starea Legatului cor. 147; ear la „Legatul T. L. Albini” pentru ajutorarea copiilor din Cut, aplicați la meserii: *Emil Verzariv*, funcț. la „Transilvania”, 5 cor.; *Valer Beșă* lui *Anastasiu* (D. S. Martin), 2 cor.; *Eugenia Tordășianu*, profesoară 10 bani și *Eugen Munteanu*, inv. (Agnite), 20 bani. Pentru prinos aduce ca de mulțămities, în numele comitetului „Reuniunii socalilor români din Sibiu”: *Vic. Tordășianu*, președint.

Pace în Făgăraș. Primim știrea, că neînțelegerile dintre fruntașii noștri din Făgăraș au fost aplanate, la intervenția domnilor: *Nicolau Ivan*, *Dr. Iuliu Maniu* și *Dr. Al. Vaida-Voevod*. Clubul municipal român al comitatului Făgăraș a fost reorganizat fiind ales president dl. *Ioan Senchea*, vice-president *Dr. Octavian Vasu* și secretar *M. C. Jiga*.

Aviz. Oarele de casă la institutul de credit și economii societate pe acții „Lumina” din Sibiu sunt cu începere din 15 Maiu până la 15 Septemvrie a. c. dela 7 a. m. — 1 p. m.

Să contribuim la fondul ziariștilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și economii Ardeleana” în Orăștie-Szászváros.

Bandiții automobiliști. Scenele sângeroase ale bandiților, cari au primejduit câteva săptămâni siguranța publică a Parisului, s'au terminat Duminecă într'un mod destul de dramatic. Poliția a înconjurat o casă singuratică din *Choisy le Roi*, în apropierea capitalei. Aici se adăpostise, scutit de un prețin anarhist, șeful *Bonnot* al bandiților automobiliști. Agenții de poliție n'au putut prinde pe criminalii cari se apărău cu foșuri dese de revolver. Au fost chemați soldați de ganiu spre a face cu dinamită ceea ce nu se putea face cu altă armă. Dinamita așezată de un îndrăzneț ofițer a explodat și a dărâmat un parter al casei. Proprietarul anarhist a căzut omorât; ear *Bonnot*, grav rănit, a murit pe drum când era dus la spital. — Ziarele parisiene cer să se iee măsuri energice împotriva anarhiștilor și să nu li se mai permită să se organizeze în societăți.

La Reuniunea meseriașilor rom. sibieni au fost primiți membri ordinari: *Nicolae Timaru* (originar din Bendorf, fiu de învățător), măestru pantofar; *Ioan Morariu* (originar din Șaroș, fiu de econ.), sodal măsar; *Vasile Panfilie* (orig. din Răhau fiu de econ.), *Nicolae Marin* (orig. din Boroșneul mic, fiu de econ.), *Ilie Răureanu* (orig. din Laz, fiu de econ.), *Adam Băldeu*, (orig. din Valdeiv, fiu de econ.), sodali pantofari, *George Pacurariu* (orig. din Șaroș, fiu de econ.), *Dem. Dușteagu* (orig. din Bărgheș, fiu de econ.), sodali croitori; *Ilie Aleman* (orig. din Săsciori, fiu de econ.), sodal argășitor; *Ioan Suciu* (orig. din Vințul inf., fiu de econ.), cul. tipograf; *Ilie Timpea* (orig. din Reșiu, fiu de econ.), sodal lăcătuș; *Ioan Dumbrănu* (orig. din Gherla, fiu de zidar), *Ioan Moldovan* (orig. din Sibiu, fiu de cismar, cu 4 reale), sodali cismari; *Constantin Lazăr* (orig. din Agărbiciu, fiu de econ.), *Chirion Stângaci* (orig. din Feisa, fiu de econ.), măestri cismari și *Ioan Borjea* (orig. din Bia, fiu de econ., cu 2 cl. gimn.), măestru cojoșar. Intre membri ajutători a binevoit a se înșorie dl. Dr. *Constantin Bucșanu*, avocat.

Bioscopul Apollo din piața Hermann. Vineri în 3 și Sâmbătă în 4 Maiu se va da: *Iarna în Tatralomnicz*, vederi. Locușitor, amuzant. Joc periculos, dramă socială în 2 acte, filmul are lungimea de 1000 metri. Deschiderea terealului de gimnastică ungar, sport. Afară de program: *Fata alungată*, dramă socială în 2 acte, filmul are lungimea de 1000 metri. Cheamați de grabă pe monter, amuzant. — Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru, iar în Dumineci și sărbători la 2¹/₂, 4, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica proprie.

Poșta redacției.

D-lui L. T. în H. Pusă chestia astfel, cum ai pus-o, poate că răspunsul er suva, că nu ești dator. Dar noi te-am sfătuit, să faci mioul serviciu ce ți se cere, pentru că se poate întâmpla, să fi vizat cândva și Dta la ajutorul celorlalți, și atunci pot și ei se pusă chestia astfel: suntem datori, ori nu suntem datori?

Din public.†)

Declarație.

Direcțiunea „Ajutorului” ca succesoare a direcțiunei „Racoșana”, prin scrișoarea deschisă către dl. *Dionisie Roman* în „Telegraful Român” și „Tribuna”, declară, că sub cuvintele „pretensiuni” nu a înțeles „bani”, ci documente; și prin această revocăș numita scrișoare în toată întreg tatea ei.

Șeioa-mare, 28 Aprilie 1912.

(117) 1—1

Direcțiunea.

†) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de director executiv la institutul de credit și economii „Lumina” în Sibiu prin aceasta se publică concurs cu termenul până la 31 Maiu st. n. a. c.

Emolumentele se stabilesc prin favoială având petenții să și-le precizeze în petiția de concurs.

Dela concurenți se cere: calificarea superioară, praxă de bancă, caracter integru, aptitudinile necesare de a putea reprezenta institutul și cunoștința în vorbă și scris pe lângă limba română a limbii maghiare și germane.

Cei cu praxă de bancă mai îndelungată vor fi preferați.

Din ședința plenară a Direcțiunii ținută la 2 Maiu 1912.

(120) 1—3

Direcțiunea.

Cancelaria advocațională

a dnului Dr. Emil Eabes din Budapesta, dela 1 Maiu se află în Budapesta: I. Kemeles utca Nr. 4, (lângă podul „Ferencz-József”).

(121) 1—3

Un cancelist.

În cancelaria notarială din o comună din jurul Sibiiului, unul versat în agendele oficioase, află aplicare momentană pre lângă o dotațiune corespunzătoare. Informațiuni la administrația acestei foi.

(119) 1—3

Se caută

pentru sezonul de băi în Vila Cosma

Călimănești, (România):

- 1 bucătăreasă perfectă,
- 4 camereiere (fete de casă),
- 2 spălătorese, care știu perfect și călca,
- 1 servitor,
- 1 comisionar.

Reflecțiile au să se prezenteze între orele 2—4 p. m. Strada Schewis 15, etajul I unde vor afla condițiunile.

(116) 1—2

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corespunzătoare, conform cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

(19)

12—24

Wilhelm Connerth
Sibiu, Strada Gușteriții 53.

Vezi așa... acestea sunt originalele tuburi de

Jacobi-Antinicotin.

(106 b) 1—13

Aceea prin Coloman de Földes, farmacist în Arad fabricată

„CREMA-MARGIT“

e cea mai bună pomadă de obraz, care în 2—3 zile înfrumusețează și întinereste obrazii.

Crema-Margit singurul mijloc contra lănturilor, pete de ficat, spuzelor, mitterer, crețelor etc.

Crema-Margit e un mijloc neîntrecut contra spuzătură pielii, buburitelor, mânilor roșii, arsură de soare a obrazelor.

a) (85) 3—8

Crema-Margit produce efect miraculos ce constă în aceea, că fiind unsă pe obraz, are imediat efectul dorit, și în restimp de 2—3 zile curăță obrazii de lănturi și de pete de ficat.

Crema-Margit e total nestricăcioasă și fără unsoare, obrazii nu sclipesc de ea, și deci se poate folosi și ziua. Prețul Cremei Margit a lui Földes un borcanel mare 2 cor., unul mic 1 cor.

Poudra Margit albă, rosa sau crem

Cor. 1-20.

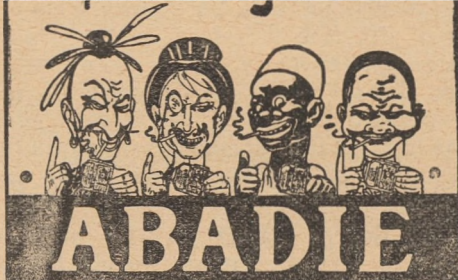
Săpunul Margit bucata 70 fl.

Veritabil e numai dacă fiecare cutie e cu inscripția:

Gutori Földes Kelemen,
farmacist în ARAD.

Contra imitațiunilor să Vă feriți!

Papier à Cigarettes

se capătă în toate tutungeriile.

124 b) 23—

Városmajor-Sanatorium
și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

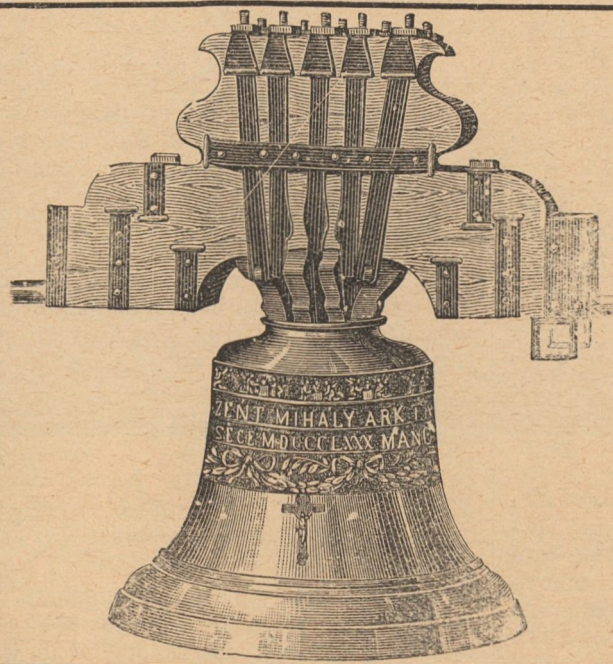
[448] 61— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vârsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vârsat clopote și scaune de clopote din fier bătut. Înființată la anul 1822. Sighișoara, piața de sus Nr. 47.

o firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunelor bisericești a lăfăra și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar, ori de fier legat, cum și clopote cu sunet armonice. Face și scaune de clopote din fier bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(104) 2—24

3 $\frac{1}{2}$ Milioane coroane

poate câștiga fiecare, cumpărând următoarele lozuri:

1 Obligațiune de câștig cu premie convertită dela Banca Hipotecară Ungară,

1 Obligațiune de câștig cu premie dela prima Cassă de Păstrare Pestană d'n patrie și 2 lozuri Sanatorul Regina Elisabeta.

12 trageri anuale și anume:

5 Februarie, 25 Februarie, 1 Martie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie, 25 August, 5 Octomvrie, 25 Octomvrie, 1 Noemvrie și în 27 Decemvrie.

CÂȘTIGURILE PRINCIPALE:

Coroane 1.000.000.—, 500.000.—, 400.000.—, 300.000.—, 2 câștiguri de 200.000.—, 100.000.— și 75.000.—, etc.

Acestea 4 bucăți lozuri le vindem de prezent pe lângă:

48 rate lunare à 10 coroane.

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărătorului Lista legală de rate, în care este indicată Seria, Numărul și Litera lozurilor vândute, pe baza căreia Va participa respectivul la toate tragerile viitoare și eventualele câștiguri sunt în întregime ale lui. — După fiecare tragere controlăm punctual lozurile vândute de noi și eventualele câștiguri le vom aviza telegrafice și întrucât e posibil chiar și telefonice st. nostri cumpărători. — Rata primă e mai bine a ni se trimite prin mandat postal pe a cărui cupon trebuie indicată legibil și punctual adresa cumpărătorului. — Spre a ni se putea trimite ratele viitoare gratis, fără porto postal, trimitem fiecăru cu ocaziunea estradării Listei de rate și cecuri postale. — Toate eventualele câștiguri se esplătesc în bani gata la Cassa noastră. Nici un moment să nu trăgănați cu comanda...

Noroc fără sfârșit și fără nici un risic!

Orice pierdere este eschisă, numai și numai de câștig poate fi vorba. — Toate comandele sunt a se adresa către

Ústredná Banka Účastinný Spolok,
Budapesta, VI., Váci-körut. 31.

(110) 2—4

A XXX-a ces. reg. priv.

LOTERIE DE CLASĂ

110.000 lozuri.

55.000 câștiguri.

Tot al doilea loz câștigă.

Câștigul cel mai mare:

1.000,000	200,000	80,000
600,000	100,000	70,000
400,000	90,000	60,000

și așa mai departe.

La clasa I-ă

tragerea în 22 și 24 Maiu.

Recomandă și trimite lozuri originale cu prețurile oficioase de

los original:	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$
pentru cor.	1-50	3—	6—	12—

Colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.

SIBIU
Str. Cîsnădiei 1

BRAȘOV
Str. Mănăstirii 23.

Comandele se efectuează în modul cel mai simplu prin mandat postal! La dorință lozurile se expediază și prin rambursă. La cerere checuri postale, precum și planuri de joc se trimit gratuit și franco. Informațiuni gratuite.

(105) 2—4